

Преведено от руски Анастасия Беливанова
Съери и допълни по авторизираното немско издание от
1959 г. Никола Георгиев

I. ВИЗАНТИЙСКОТО ИЗКУСТВО

Нека нищо няма между нас:
дори тънкоотканата ти дреха
е много за мен —
сякаш е каменна стена
на Сепрамида.

Избра си за подвиг монахът
да не ние четиримест дни. Ко-
гато става гору, цълкава
чашата си, пълна с вода и
я окъва пред себе си, а на ври-
роса на брадата, защо прави
това, отговаря: за да ме мъчи
повече жаждата и да получа
по-голяма награда от бога.

Пречику материк

През 4. век новата религия победила в цялата Римска

империя. За разлика от древните митологии тя учела,
че бог е станал човек, и това трябвало да служи за въз-
висяването на човека; но тя постоянно му напомняла,
че той е смъртен, че тялото му е тленно, и с това му вну-
шавала презрение към всичко земно. Бог е страдал за-
ради хората, говорели проповедниците, и чрез стра-
данието е постигнал вечна слава, и това също противво-
речело на заветите на древната религия и на целия ан-
тичен светоглед. Но старите схващания явно били здраво
вкоренени в съзнанието на хората. През 4. век, скоро
след победата на новата религия, тя била подложена
на силното въздействие на езическото. Свободната ми-
сль на античния човек се опитвала да обоснове по пътя
на разума неразбираемите думи, като тълкувала в ате-
горична форма езическите и християнските митове.
Настина в лицето на Тертулиан философската стигмала
до отричане на разума, но все пак стремежът към фило-
софски размисъл не утаснал изведнъж. "Човек прите-
жава свободна воля" — гордо провъзгласявали едни.
"Да — отговаряли им, — но над неговата събла власт-
бува предопределението." "Човек не е част от природата,
а цел на творението" — заявявали защитниците на чо-
века, но и на тях възразявали с довода, че сам той по при-
рода е склонен към грях и порок.

В тези спорове привържениците на античния хуманизъм
трябвало да предават позициите си една след друга: постига-
нето на бога по логичен път и философското обосноваване

MICHAEL W. ALPATAROW
GESCHICHTE DER KUNST
(C) 1969 VEB VERLAG DER KUNST, DRESDEN
M. B. ALPATAROW
Всобщая история искусств
Москва—Ленинград, 1948

Их. № 37814 1977.2

MI
ICTO

H

Втория
то" от
тието
надане
печери
с отде
тифско
Ислям
таи и
ното С
на гот
Средн
Пре
ния р
ние с
автор
донья
на "Ф
Стр
ние,
"Нето
предс
листе
ли —
Вр
и цв
текст